

JAARVERSLAG 2022

www.tumba.nl

kenniscentrum
discriminatie
en diversiteit

Tûmba is kenniscentrum voor discriminatiezaken, diversiteit en gelijkheid. Tûmba biedt (gratis) advies en sociaal-juridische hulp wanneer je discriminatie meemaakt. Ook bieden we een groot aanbod voor onderwijs en professionals. Bijvoorbeeld over vooroordelen, pesten, racisme, gender, migratie, vluchtelingen, en diversiteitsbeleid. Het gaat daarbij om ontmoeting en het delen van ervaringen. Theater, beeldende kunst en filosofie kunnen onderdeel zijn van ons aanbod. Tûmba voert in opdracht van gemeenten de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen uit.

Het gaat er niet om dat mensen kleur bekennen, maar dat mensen zelf hun leven en omgeving inkleuren. Tûmba geeft ze de kleurpotloden om dit mogelijk te maken. We zijn er omdat we in Fryslân prettig en eerlijk met elkaar willen samenleven.

Missie en visie

Tûmba is hét kenniscentrum discriminatie en diversiteit in Fryslân. Wij staan zichtbaar midden in de provincie, open voor nieuwe ontwikkelingen en visies, maar stevig geworteld in de Friese samenleving. Tûmba zoekt verbinding en dialoog. Vanuit wederzijds respect, want respect voor jezelf houdt ook respect voor de ander in.

Tûmba voert namens de Friese gemeenten de wettelijke taak Antidiscriminatievoorzieningen uit. Wij registreren en behandelen discriminatieklachten vanuit ons principe dat iedereen erbij hoort. De wens van de melder is de basis. We streven naar de meest duurzame oplossing voor alle partijen en proberen hierin daadwerkelijk bruggen te bouwen.

Tûmba zoekt, vanuit haar positie in en haar rol binnen de provincie, naar verbinding. Wij zijn er voor alle inwoners van Fryslân, ongeacht 'leauwe, libbensoertsjûging, politike oertsjûging, ras, geslacht of op hokker grûn dan ek', zoals de tekst in het Provinciehuis het zo mooi verwoordt. Wij streven naar een kleurrijke provincie, een 'iepen mienskip', waarin iedereen erbij hoort en gelijkwaardig is (#jijhoorterbij). Dat doen we niet met een opgeheven vinger.

Kerntaken

- Discriminatie Meldpunt Fryslân meldpunt voor advies en ondersteuning voor alle burgers van Fryslân
- Monitoren van discriminatie in Fryslân in verband met onderzoek en beleid
- Provinciaal kenniscentrum voor discriminatiezaken en diversiteit
- Preventie en educatie; trainingen voor jongeren en professionals
- Projectontwikkeling gericht op een koppeling tussen diversiteit, maatschappelijk engagement, cultuur (kunst), ontmoeting
- Landelijke en Europese kennisontwikkeling met partnerorganisaties en overheid

Deelthema's

- Vluchtelingen
- Racisme
- Moslim- en Aziatendiscriminatie
- LHBTI (homo-transgender-emancipatie)
- Antisemitisme
- Discriminatie op grond van huidskleur en afkomst
- Gender
- Toegankelijkheid i.v.m.fysieke beperkingen
- Arbeidsmarkt en discriminatie (inclusief gelijke toegang tot stageplaatsen)
- Sociale veiligheid in het onderwijs, buurt & wijk en sport

Jaarlijks publiceert Tûmba de *Monitor Discriminatie* waarin de cijfers over discriminatiemeldingen toegelicht worden. Ook worden de gegevens van Tûmba opgenomen in landelijke en internationale onderzoeks- en beleidsrapportages. Landelijke samenwerking is van belang voor kennisontwikkeling, kwaliteit en uniforme werkwijzen.

Samenwerking

2022 veranderde er veel voor Tûmba. We verhuisden van de mooiste straat van Leeuwarden naar het meest dynamische centrum van de stad, het Stationskwartier aan de Snekertrekweg. De uitbreiding van het team met nieuwe klachtenconsulenten was een van de voornaamste redenen voor de verhuizing. Maar we zijn nu fysiek ook beter bereikbaar voor gasten. Het einde van de coronamaatregelen maakten het geven van fysieke voorlichtingen ook weer mogelijk. Dat was een goede timing, want we kregen in 2022 ook een nieuwe voorlichter/educatief medewerker. De rijksoverheid verhoogde vorig jaar mede als gevolg van de misstanden in de toeslagenaffaire de financiële bijdrage aan de Discriminatiemeldpunten. En ons bestuur is weer voltallig, met het benoemen van een nieuwe secretaris.

We werkten we in 2022 samen met de volgende organisaties: de Provinciale 4 Mei Herdenking, Regionaal Discriminatie Overleg met Politie en het Openbaar Ministerie, landelijke samenwerking met andere anti-discriminatievoorzieningen, het Regenboogproject van de gemeente Leeuwarden, Súdwest-Fryslân en Heerenveen op het gebied van homo-transgender-emancipatie, COC Friesland, Healthy Ageing Network Northern Netherlands (HANNN), diverse basis- en middelbare scholen, ROC's, NHL Stenden Leeuwarden, de ADV's in andere provincies, en PIT Concept & Copy, Stichting 30 juni, Kunstkade, Arcadia/Bosk, Amnesty International, SJB Media, Filosofie Café Fryslân.

Foto: Tûmba-werknemers

Er waren diverse vrijwilligers voor Tûmba actief in diverse projecten. Conciërgetaken werden verricht door vrijwilligers.

Financiers

Belangrijkste financiers van Tûmba zijn de Friese gemeenten. Zij ontvangen voor de uitvoering van de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorziening een financiële vergoeding van de Rijksoverheid. Voor preventie en educatie is met name de gemeente Leeuwarden van belang. Daarnaast wordt het budget aangevuld met inkomsten vanuit fondsen, andere gemeenten, donateurs, kerken en opdrachten voor bedrijven en instellingen.

Medewerkers, vrijwilligers en stagiairs verdienen een groot compliment voor hun betrokken inzet voor Tûmba. We bedanken onze samenwerkingspartners en opdrachtgevers voor de gezamenlijke projecten en activiteiten.

Mirka Antolović, directeur Leeuwarden, maart 2023

Namens het bestuur,
Hans den Dulk, voorzitter
Willemijn Kuper, vicevoorzitter
Sander Penninga, penningmeester
Emile Priest, secretaris

DISCRIMINATIE MELDPUNT

In 2022 werden in totaal 232 dossiers over discriminatiemeldingen (exclusief politiecijfers) aangelegd door het Discriminatie Meldpunt. Deze meldingen worden geregistreerd en behandeld volgens landelijke protocollen zoals beschreven in de Wet op de Anti-discriminatievoorzieningen (WGA). Melders ontvingen advies, zijn juridisch bijgestaan bij procedures en vonden een luisterend oor. Ze werden professioneel ondersteund in procedures.

Tûmba voert voor alle Friese gemeenten de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen uit. Tûmba is een antidiscriminatievoorziening, een ADV. Bij de uitvoering wordt de Wet en het bijbehorende besluit van de Minister gehanteerd. Conform de Aanwijzing Discriminatie van het College van Procureurs-Generaal werkt Tûmba samen met de Politie, eenheid Noord Nederland, en het Openbaar Ministerie. Ook LHBTI-belangenorganisatie COC Friesland neemt hieraan deel. Door intensieve samenwerking op lokaal en landelijk niveau is transgender nu opgenomen in de aanwijzing.

Op landelijk niveau werkt Tûmba intensief samen met andere anti-discriminatievoorzieningen (ADV's oftewel Discriminatie Meldpunten) en is lid van de landelijke vereniging tegen discriminatie, Discriminatie.nl. Hierbij ligt de focus op eenduidige behandeling en registratie van de meldingen en kwaliteitsbewaking. Ook vindt via deze landelijke samenwerking afstemming plaats met de Ministeries om vorm te geven aan beleid tegen discriminatie. Over dit beleid en resultaten informeert het Ministerie van BZK regelmatig de Tweede Kamer in een Nationaal Actieprogramma tegen Discriminatie.

In 2022 heeft Tûmba vier zittingen bij het College voor de Rechten van de Mens gehad, waarvan twee over corona en twee over zwangerschapsdiscriminatie. Daarnaast hebben we ons vorig jaar ingezet voor een slachtoffer van de toeslagenaffaire en voor een dove melder. Deze melder voert al jaren strijd om extra voorzieningen (zoals gebarentolkuren) te krijgen via het UWV. Helaas werd dit telkens niet gegrond verklaard. Tûmba heeft namens deze melder de wetgeving en verdragen bij het UWV aangekaart. Als resultaat kwamen er oprechte excuses. UWV gaf aan dat de huidige wetgeving en beleid rondom voorzieningen voor

Foto: Weerbaarheidstraining Sneek

mensen met een beperking achterhaald zijn. UWV heeft daarom besloten om alle aanvragen voor extra voorzieningen die afgelopen jaren zijn ingediend, opnieuw te beoordelen in samenwerking met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Naast samenwerking met landelijke en gemeentelijke overheden, Politie, Openbaar Ministerie en COC Friesland, vond afstemming plaats met het College voor de Rechten van de Mens en Movisie. Bij het behandelen van discriminatiemeldingen werd contact gezocht met een breed scala aan netwerkpartners in zorg, onderwijs, welzijn en cultuur.

Vaak komen educatie- en preventieactiviteiten (zie elders in dit jaarverslag) direct voort uit discriminatiemeldingen van burgers. ■

MONITOR DISCRIMINATIE

Net als de voorgaande jaren worden de cijfers over 2022 gepubliceerd in de *Monitor Discriminatie 2022 Noord-Nederland*. Voor informatie over de jaarcijfers verwijzen we naar deze publicatie.

Onder het landelijke multi-agency rapport *Discriminatiecijfers 2022* zullen per politie-eenheid regionale rapportages verschijnen. In onze regio is dat de *Monitor Discriminatie 2022 Noord-Nederland*.

Tegelijkertijd met het verschijnen van de *Monitor Discriminatie 2022 Noord-Nederland* worden ook alle cijfers over discriminatie in de gemeenten Friesland, Groningen en Drenthe gepubliceerd. Deze WGA-cijfers bevatten zowel de cijfers van de Meldpunten discriminatie als die van de Politie eenheid Noord-Nederland. ■

POSITIEF DIVERSITEITSMOMENT

‘Ambassadeurs voor diversiteit’ noemde toenmalig wethouder Andries Ekhart van Leeuwarden die ondernemers die zich inzetten voor meer diversiteit op de werkvloer. In 2022 ging de diversiteitsprijs naar A House of Happiness, Royal Vriesco, een decoratiespecialist in op maat gemaakte gordijnen. ‘Diversiteit staat centraal in alle processen binnen ons bedrijf. Er werken mensen met een migratieachtergrond en er zijn veel mogelijkheden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt,’ aldus Lianne Knier (Huis aan Huis, 12 oktober). Ook werkt het bedrijf intensief samen met Fier Fryslân, in de vorm van het LAP Atelier.

KOSTEN 2022

Bedragen x € 1000

	Uren Personeel	Kosten Personeel	Kosten* Organisatie	Kosten** Organisatie	Kosten Activiteit	Kosten Totaal
1 Discriminatie Meldpunt WGA	6310	349,42	40,47	42,22	57,85	489,97
2 WGA-uitvoering 2022	169	9,36	1,08	1,13	-	11,57
3 Preventie & educatie L'warden	607	33,61	3,89	4,06	0,78	42,35
4 Regenboogsteden	357	19,77	2,29	2,39	8,17	32,62
5 Friesland gaat voor de 10	331	18,33	2,12	2,21	10,38	33,05
6 In de huid van	81	4,49	0,52	0,54	0,15	5,70
7 Karavaanseraï	34	1,88	0,22	0,23	3,90	6,23
8 Projecten & actualiteit	284	15,73	1,82	1,90	17,35	36,80
Afschrijvingen	-	-	-	-	-	-
Totaal	8173	452,59	52,42	54,69	98,58	658,28

WGA is de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen, verplichte uitvoering door onafhankelijke organisatie, wettelijke taak gemeenten, kwaliteit Besluit Minister.

*Kosten huisvesting, energie, verzekering

**Overige kosten organisatie

INKOMSTEN 2022

VERANTWOORDING

Bedragen x € 1000

	WGA 24 Friese gemeenten	Projecten gemeente Leeuwarden	Projecten gemeenten	Divers Opdrachten/fondsen	Inkomsten Totaal
1 Discriminatie Meldpunt WGA	489,13	-	-	-	489,13
2 WGA uitvoering 2022	21,08	-	-	-	21,08
3 Preventie & educatie L'warden	-	39,38	3,09	-	42,47
4 Regenboogsteden	-	-	32,65	-	32,65
5 Friesland gaat voor de 10	-	-	-	33,05	33,05
6 In de huid van	-	-	-	5,74	5,74
7 Karavaanseraï	-	-	-	6,20	6,20
8 Projecten & actualiteit	-	-	-	36,67	36,67
Afschrijvingen	-	-	-	- 8,71	- 8,71
Totaal	510,21	39,38	35,74	72,95	658,28

De omvang van formatieplaatsen is 6,36 fte.

De uurprijs is € 88 exclusief activiteitenkosten.

Lonen worden betaald volgens CAO Welzijn, met loonschaal 10 als maximum.

Het bestuur werkt onbezoldigd.

PREVENTIE

In 2022 verzorgde educatief medewerker Anne de Groot de eerste maanden van het jaar workshops en trainingen. In de zomer nam zij afscheid van Tûmba. In Wietske de Boer vonden we een ervaren opvolger. Tûmba biedt een breed scala aan educatieve werkvormen, met als doel het voorkomen van discriminatie en pesten: *Liefdesbrieven*, *Vluchten* (voorheen *The Class of All Together*), *In de huid van*, *Escaperoom* (voor Roze Zaterdag in samenwerking met Amnesty International) en trainingen en workshops die aangepast kunnen worden aan een specifieke situatie of vraag.

► De Tûmba-caravan, geïntroduceerd in 2020, werd ingezet bij diverse projecten, zoals op het Bevrijdingsfestival in Leeuwarden op 5 mei, het Wetenschapsfestival in Franeker op 6 mei en langs verschillende buurthuizen in de provincie. Voor het project 'Fryslân gaat voor de 10!' (samenwerkingsverband van Tûmba, HANN en COC Friesland) stond de caravan in het kader van de Karavaandagen 25 keer op een plaats in Fryslân. In Heerenveen (Jubbega), de Waadhoeke (Franeker), Súdwest-Fryslân (Bolsward), De Fryske Marren (Oosterzee), Smallingerland (Drachten), Ooststellingwerf (Ravenswoud, Haulerwijk, Waskermeer,

Oosterwolde, Appelscha, Olderbekoop) Noardeast-Fryslân (Dokkum) en Leeuwarden (Stiens, Grou, Leeuwarden).

- Op 14 februari werden in Sneek voor 8 klassen (circa 200 leerlingen) van het RSG Sneek *Liefdesbrieven* besproken.
- *In de huid van* werd op 31 januari op NHL Stenden 7 keer gegeven. Bereik: 180 bezoekers/studenten.
- De nieuwe werkvorm *In gesprek met*, waarin leerlingen in gesprek gaan met een transgender persoon, werd op 7 juni 4 keer op CSG Ulbe van Houten in Sint-Annaparochie gegeven, op 20 en 21 juni 4 maal op OSG Piter Jelles in Leeuwarden, en op 28 juni op CSG Bornego College in Heerenveen. Bereik: meer dan 250 leerlingen).
- Training LHBTI hulpverlening werd in het kader van Regenbooggemeente op 24 februari en op 2 juni in totaal 4 keer gegeven in Heerenveen, op 24 mei op ROC Friese Poort in Buitenpost, op 14 juni 2 keer in Leeuwarden, op 16 juni 2 keer voor RondomZorg in Leeuwarden, en op 13 juli op Erasmus (Noorderbreedte) in Leeuwarden.
- Op 28 april werd met COC Friesland de LHBTI *Escaperoom* getest, op 17 mei werd deze aan het publiek gepresenteerd tijdens BOSK Leeuwarden.

Foto: Paarse Vrijdag, NHL Stenden

op Comenius Mariënborg een gastles religie en advies en begeleiding bij lesontwerp op NHL Stenden in Leeuwarden. Op 10, 11 en 13 oktober op Comenius Mariënborg in Leeuwarden 2 workshops en op 12 oktober een film+lesbrief. Voor de gemeente Leeuwarden op 9 november 2 workshops. Op OSG Sevenwolden in Heerenveen op 18 november 4 workshops en op 21 november 2 workshops. Op 23 november op OSG Simon Vestdijk in Franeker 15 workshops, en op 6 december 12 workshops in het kader van Live Your Story op CSG Bogerman in Balk. ■

► Op 5 mei op het Bevrijdingsfestival leverde Tûmba een bijdrage aan de Living Library. Op 8 februari, 14 juni, 21 september en 12 oktober voor Vluchtelingenwerk in Joure workshops voor nieuwkomers.

► Op 22 januari werd een lezing gegeven voor Volt Fryslân, op 24 maart voor PABO-studenten NHL Stenden Leeuwarden en op 14 april voor docenten van CVO (Christelijk Voortgezet Onderwijs). Op 11 mei werkte Tûmba mee aan de teamdag van Kunstkade in Leeuwarden en gaf men een presentatie voor de docentenopleidingen van NHL Stenden. Op 9 juni op het Terra College in Wolvega een workshop impliciete vooroordelen, op 13 juni

In het jaar 2022

- 32 workshops *Preventie*, waaronder de werkvormen zoals hierboven benoemd
- 50 workshops *Preventie* in de gemeente Leeuwarden
- 25 Caravan
- 1 school (8 klassen) nam deel aan de activiteit *Liefdesbrieven*
- 23 informatieverzoeken (interviews, ondersteuning werkstukken, scripties etc.)
- 18 informatieverzoeken van organisaties over thema's discriminatie en diversiteit

ARTIKEL 1 VAN DE GRONDWET

Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld.

Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, handicap, seksuele gerichtheid of op welke grond dan ook, is niet toegestaan.

REGENBOOGGEMEENTEN LHBTI-EMANCIPATIE

In samenwerking met COC Friesland, de gemeente Leeuwarden, de gemeente Súdwest-Fryslân en de gemeente Heerenveen werkte Tûmba ook in 2022 aan het bevorderen van een veilig leefklimaat en veilige scholen.

Op Coming Out Day (11 oktober jl.) organiseerde Tûmba in samenwerking met de KNVB in het Abe Lendstrastadion in Heerenveen een inspiratieavond waar meer dan dertig voetbalverenigingen uit Fryslân bij aanwezig waren. Het doel van de avond was tweeledig: enerzijds werd informatie opgehaald voor de (in het publiek aanwezige) Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme. Anderzijds handvatten geven aan de verenigingen hoe ze diversiteit kunnen omarmen. Er werden ervaringsverhalen en adviezen gedeeld. Thijs Smeenk (John Blankenstein Foundation en sportjournalist) en Houssin Bezzai (voormalig profvoetballer en programmamanager *Ons Voetbal Is Van Iedereen* van de KNVB) vertelden over hun eigen ervaringen als 'niet-witte heteroman' in de voetbalwereld. De verenigingen gingen met deze sprekers en met elkaar in dialoog: vraagstukken en dilemma's werden onder woorden gebracht en ideeën en inspiratie werden mee teruggenomen naar

LHBTI staat voor emancipatie van lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgenders en intersekse-mensen.

de club. En naar Den Haag, waar de inzichten van deze avond door de Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme worden verwerkt in nationaal beleid.

In het najaar gaven Tûmba en COC Friesland 6 weerbaarheidstrainingen in Sneek, in samenwerking met 'Overal Jezelf Kunnen Zijn Tijgertje LHBTI Krav Maga / Empowerment & Weerbaarheid Trainingen', 'Transgender Netwerk Nederland (TNN)', Joods Welzijn Nederland (JMW) en Centrum Informatie Documentatie Israël (CIDI). ■

HANNAH ARENDT (1906-1975)

Gelijkheid is het resultaat van menselijke organisatie.

We worden niet als gelijke geboren.

ACTUALITEIT

► In de Week tegen Racisme, van 21 tot en met 27 maart, organiseerde Tûmba in samenwerking met het Comité 30 juni/1 juli Fryslân en A Guide to Leeuwarden op drie dagen stadswandelingen langs sporen van het slavernijverleden in de Friese hoofdstad. Tijdens de wandelingen werd er ook een link gelegd naar actuele vormen van alledaags racisme.

► Op 1 juli nam Tûmba deel aan de herdenking van de afschaffing van de slavernij door Nederland op 1 juli 1863. In Fryslân werd dit gevierd onder de noemer Free Heri Heri Fryslân. In de stadsschouwburg De Harmonie konden mensen heri heri eten, het eeuwenoude Surinaamse gerecht dat door tot slaaf gemaakten gegeten werd op de plantages. Daarnaast was er een cultureel programma met muziek en dans.

► De aandacht voor en verspreiding van de mensenrechtenvlag ging in 2022 onverminderd door. In het najaar werd de vlag door veel Nederlandse ambassades in het buitenland besteld. Op 10 december, de Internationale Dag van de Mensenrechten, werd op veel plaatsen in de wereld de door Tûmba ontwikkelde vlag uitgestoken. Er zijn naar schatting 800 vlaggen verkocht.

Op 8 maart werd voor de eerste maal de Els Veder-Smit prijs uitgereikt. In 2021 heeft de provincie Fryslân vastgesteld dat deze prijs, waarmee aandacht wordt gevraagd voor de positie van vrouwen in de provincie, om de drie jaar wordt uitgereikt. Tûmba organiseert de prijsuitreiking. Op Internationale Vrouwendag ontving in De Neushoorn Lutz Jacobi de prijs.

► Tûmba participeerde ook in 2022 in het Filosofie Café Fryslân.

► Artikelen geschreven door Tûmba of interviews met Tûmba in de papieren media: Op 17 februari stond in *Noordz* een interview met Tûmba-directeur Mirka Antolović. Op 7 maart verscheen er in de *Leeuwarder Courant* een *Te Gast* over de noodzaak van aandacht voor de vrouwelijke kant van huizen, steden, gezondheidszorg en dergelijke. Naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne stond op 4 april een interview met Mirka Antolović en haar verhaal over de oorlog in Bosnië en haar vlucht. De *Leeuwarder Courant* plaatste op 20 juni een *Te Gast* over discriminerend vluchtelingen- en overheidsbeleid. Op 25 oktober verscheen in het *Friesch Dagblad* een opiniëartikel over korfbal als dé sport van 'mixed gender' en mienskip.

Foto: Uitreiking Els Veder-Smit prijs

De Leeuwarder Courant plaatste op 9 november een *Te Gast* over het Fries als tweede rijkstaal en het gebrek van aandacht daarvoor vanuit Den Haag: 'In Den Haag heerst het beeld dat Fries een folkloristische hobby is van een paar mensen ergens ten noorden van Zwolle,' aldus VVD-kamerlid Harry Bevers. ■

Tumba

Snekertrekweg 1
8912 AA Leeuwarden
T 058 215 77 71
E info@tumba.nl
I tumba.nl

Discriminatieklachten
T 058 215 77 71
of via de website